

WEST-VLAAMS MEMORANDUM VOOR TOERISME 2014-2019

INHOUD

INLEIDING: HET ECONOMISCH BELANG VAN HET TOERISME IN WEST-VLAANDEREN	3
PRIORITEIT 1: KRACHTIGE IMPULSEN VOOR BESTEMMINGSONTWIKKELING VAN DE WEST-VLAAMSE TOERISTISCHE BESTEMMINGEN	5
1.1. Continuïteit voor de impulsprogramma's Kust, Vlaamse regio's en Kunststeden	5
1.2. Duurzaamheid als transversale randvoorwaarde	7
1.3. Recreatie als specifieke troef binnen de bestemmingsontwikkeling	7
1.4. Een ondersteunend ruimtelijk beleid	8
1.5. Goede afstemming van de initiatieven inzake toeristisch onthaal	9
1.6. Bereikbaar West-Vlaanderen	9
PRIORITEIT 2: EEN EFFICIENT MARKETINGBELEID	11
2.1. Toepassing van het Witboek interne staatshervorming inzake binnenlandmarketing	11
2.2. Bestemmingen centraal in buitenlandmarketing van Toerisme Vlaanderen	12
PRIORITEIT 3: EEN SLAGKRACHTIGE TOERISTISCHE SECTOR	15
3.1. Evaluatie en verdere uitvoering logiesdecreet	15
3.2. Aandacht voor desiderata sectororganisaties	15
PRIORITEIT 4: INZETTEN OP EEN KENNISGEDREVEN TOERISME	17
PRIORITEIT 5: EEN KRACHTIG TOERISTISCH BELEID	19
5.1. Een sterk Toerisme Vlaanderen en een goede afstemming met het provinciale niveau	19
5.2. Een Minister met Toerisme als volwaardige bevoegdheid	19
COLOFON	21
BIJLAGE	22

INLEIDING: HET ECONOMISCH BELANG VAN HET TOERISME IN WEST-VLAANDEREN

De Kust, de kunststad Brugge en de regio's Westhoek, Brugse Ommeland en Leiestreek, maken van de provincie West-Vlaanderen de belangrijkste toeristische provincie in Vlaanderen.

West-Vlaanderen beschikt over een totale beddencapaciteit van ca. 625.000 bedden. Hierin is ook de capaciteit van de tweede verblijven meegenomen. Het leeuwenaandeel of 95% van deze capaciteit is te vinden aan de Kust. De verhouding van deze beddencapaciteit tegenover 1.169.990 inwoners in West-Vlaanderen wijst op een hoge toeristische densiteit met 0,5 toeristische bedden per inwoner. Aan de Kust is deze densiteit zelfs zeer hoog met 2,5 bedden per inwoner.

De vraag in het commercieel verblijfstoerisme in West-Vlaanderen is aanzienlijk met 4,5 miljoen aankomsten en 17,8 miljoen overnachtingen. Daarnaast is ook het tweede verblijfstoerisme erg belangrijk en dit vooral aan de Kust. Deze specifieke vorm van verblijfstoerisme genereert bijkomend 2,9 miljoen aankomsten en 16,8 miljoen overnachtingen aan de Kust. In totaal gaat het over 7,4 miljoen aankomsten en 34,6 miljoen overnachtingen in West-Vlaanderen.

Het dagtoerisme vormt een belangrijk onderdeel van het West-Vlaamse toerisme. Voor de Kust wordt dit geraamd op 17 miljoen dagtoeristen, voor Brugge op ca. 3 miljoen en voor de andere West-Vlaamse regio's op 5 miljoen. In totaal betekent dit 25 miljoen dagtoeristen in West-Vlaanderen.

Het West-Vlaamse verblijfs- en dagtoerisme samen genereren een omzet van € 3,5 miljard waarvan 2,8 miljard aan de Kust. Voor het berekenen van de werkgelegenheid gebruikt Westtoer een aanname op basis van directe bestedingen van toeristen en een ratio uit een studie van het Planbureau. 1 miljoen euro omzet staat daarin gelijk aan 10 voltijds directe tewerkgestelden en 5 voltijds indirecte tewerkgestelden. In totaal betekent dit dat toerisme in West-Vlaanderen zorgt voor circa 52.000 voltijds tewerkgestelden (direct en indirect).

Het is duidelijk dat toerisme een belangrijke plaats inneemt in het sociaal-economische leven in West-Vlaanderen. Toerisme brengt ook een kwalitatieve meerwaarde met zich mee voor de lokale bewoners, maar tevens voor de andere Vlamingen die er op dagtrip of op vakantie komen.

West-Vlaanderen wil zijn unieke positie als toprecreatieve provincie behouden en indien mogelijk nog versterken. Innovatie, duurzaamheid en kwaliteitsupgrading zijn hierbij belangrijke uitgangspunten. Omdat de steun vanuit Vlaanderen een bepalende factor is voor de realisatie van deze uitgangspunten, vindt het provinciebedrijf Westtoer het aangewezen om enkele aandachtspunten over te maken aan de nieuwe Vlaamse Regering en aan de nieuwe Minister voor Toerisme.

Franky De Block,
Gedeputeerde voor toerisme

PRIORITEIT 1: KRACHTIGE IMPULSEN VOOR BESTEMMINGSONTWIKKELING VAN DE WEST-VLAAMSE TOERISTISCHE BESTEMMINGEN

1.1. Continuïteit voor de impulsprogramma's Kust, Vlaamse regio's en Kunststeden

In de voorbije bestuursperiode werden de verschillende subsidielijnen, Toeristisch-Recreatieve Projecten (TRP), Tewerkstellingsprojecten (TWP) en evenementen-subsidies geïntegreerd in impulsprogramma's voor de Kust, de Vlaamse regio's en de Kunststeden. We verwijzen hier naar het kaderbesluit op de impulsprogramma's van december 2012.

Westtoer wenst in de eerste plaats een bestendinging van deze drie impulsprogramma's maar met enkele inhoudelijke accentverschuivingen:

- Deze impulsprogramma's blijven als instrument nog steeds te beperkt tot een subsidiereglement. Om hierin verandering te kunnen brengen, moet er meer vertrokken worden van de strategische plannen voor de West-Vlaamse bestemmingen. Dit is belangrijk om de middelen van de Vlaamse overheid gericht te kunnen inzetten op de prioriteiten die van onderuit en samen met de lokale publieke en private actoren werden geformuleerd.
- Bij de toekenning van de middelen dient de subsidiegever ook initiatieven van private sectororganisaties te ondersteunen.
- Door de budgettaire limieten die binnen elk impulsprogramma van kracht zijn, missen deze programma's vaak de kans om echte en substantiële impulsen te geven. Het is dus van belang om grotere budgetten in te zetten en om de limietbedragen te herzien.
- Tenslotte moet de werkwijze van het impulsprogramma voor de Kust doorgetrokken worden naar de twee andere impulsprogramma's. In dit impulsprogramma beoordeelt een adviescommissie bestaande uit vertegenwoordigers van de kustgemeenten en de Provincie West-Vlaanderen samen met experts en private stakeholders de projecten.

Impulsprogramma voor de Kust

De voorbije jaren zijn met steun van het Impulsprogramma Kust aanzienlijke inspanningen gebeurd om de basisinfrastructuur aan de Kust te verbeteren. Het bilan van dit eerste impulsprogramma is zonder meer indrukwekkend te noemen. In totaal investeerde Vlaanderen ca. € 11 miljoen in basisinfrastructuur op strand en dijk, watersportclubs, kindvriendelijke infrastructuur, attracties, sectorondersteuning, kwaliteitszorg, evenementen en marketing.

Westtoer pleit voor een tweede impulsprogramma voor de Kust met een jaarlijks subsidiebudget van minimaal € 2.200.000. Leidraad voor de uit te voeren projecten vormt het nieuwe strategische beleidsplan voor de Kust 2015-2020 dat in voorbereiding is door Westtoer en Toerisme Vlaanderen. Dit tweede impulsprogramma voor de Kust moet investeringen in infrastructuur, sanitair, attracties, evenementen, onderzoek, marketing en kwaliteitszorg kunnen ondersteunen. Bij de goedkeuring van de projecten dient het toeristisch belang en de economische spin-off effecten centraal te staan.

Bij de voorbereiding van het nieuwe strategische beleidsplan voor de Kust werd evenwel ook een sterke nood aan grotere structuurbepalende hefboomprojecten met hoogwaardige architectuur gedetecteerd. Deze landmark-projecten dienen het imago en de aantrekkingskracht van de Kust op de internationale markten te versterken. Westtoer pleit er dan ook voor om binnen het impulsprogramma voor de Kust ook extra budgetten en financieringsmechanismen te voorzien voor deze grote hefboomprojecten. De PPS-formule vormt hier één van de mogelijkheden.

Impulsprogramma Vlaamse regio's

Gezien het grote belang van het binnenlands toerisme voor de macrobestemming Vlaamse regio's vraagt Westtoer dat bij de beoordeling van de projecten de toeristische en economische meerwaarde zou primeren op het internationaal potentieel. Verder dringt Westtoer aan op de blijvende erkenning van de productlijn landschapsbeleving.

Voor de drie betrokken West-Vlaamse regio's vraagt Westtoer aan Toerisme Vlaanderen ondersteuning voor de kwalitatieve herpositionering van de West-Vlaamse fietsnetwerken in 2016. Verder wil Westtoer focussen op de ontsluiting van erfgoed, op kwaliteitszorg in de private sector, op kleinschalige en innovatieve logiesvormen, op kampeertoerisme met specifieke aandacht voor kampeerauto-terreinen en op de themalijn m.b.t. gastronomie en streekproducten.

Gebiedsgericht legt Westtoer volgende accenten binnen de West-Vlaamse regio's:

Westhoek:

- Verder ondersteunen van investeringen in visitor management, recreatieve producten, bezoekersonderzoek, sectorondersteuning en toeristische evenementen naar aanleiding van de herdenking van 100 jaar Grote Oorlog.
- Ontwikkelen en ondersteunen van kindvriendelijk aanbod.

Leiestreek:

- Continuering van de toeristische ontsluiting van het industrieel erfgoed.
- Verdere ontwikkeling van het toeristisch aspect van de blauwe assen Leie, Schelde en de kanalen Bossuit-Kortrijk en Roeselare-Leie in nauw overleg met W&Z.

Brugse Ommeland:

- Verdere toeristische ontsluiting van het landschapspark Bulskampveld.

Impulsprogramma Kunststeden

Tenslotte heeft het impulsprogramma voor de Kunststeden een grote impact op de ontwikkeling van Brugge als internationale kunststad. Specifieke accenten voor Brugge zijn:

- De ontsluiting van het erfgoed.
- De uitbouw van een hedendaags congrescentrum in het stadscentrum (Oud Sint-Jan).

De uitbouw van onthaalinfrastructuur voor cruises in Zeebrugge en Oostende komt niet enkel deze twee steden ten goede, maar ook de Kust en de overige regio's en kunststeden in Vlaanderen.

1.2. Duurzaamheid als transversale randvoorwaarde

Bij de bestemmingsontwikkeling van de West-Vlaamse regio's vormt duurzaamheid een belangrijke randvoorwaarde: duurzame toeristische ontwikkeling moet dan ook centraal staan bij de implementatie van de drie voornoemde impulsprogramma's. Binnen de ecologische betekenis van duurzame ontwikkeling vormt de uitbreiding, de bescherming en de valorisatie van natuur-, bos- en duingebieden een cruciaal element. Vlaanderen moet de implementatie van duurzaamheidslabels zoals "de Groene Sleutel" krachtiger ondersteunen.

Toerisme moet een sterkere integratie beogen met de lokale economie. Authenticiteit, gebruik van streekproducten, betrokkenheid van de lokale bevolking zijn sleutelbegrippen die de meerwaardezoekers onder de toeristen zeker kunnen overtuigen. Het sociale aspect verdient eveneens de aandacht van het Vlaamse niveau. Het beleid m.b.t. sociaal toerisme (Toerisme voor allen) en vakantieparticipatie is toe aan nieuwe impulsen terwijl de aandacht voor toegankelijkheid nog meer moet leiden tot concrete realisaties en aanpassingen op het terrein.

1.3. Recreatie als specifieke troef binnen de bestemmingsontwikkeling

Westtoer rekt op de steun van de Vlaamse overheid voor de recreatieve ontwikkeling van onze provincie: het openstellen en ontsluiten van natuur- en groengebieden, het realiseren van missing links, het verhogen van het comfort- en veiligheidsniveau voor recreanten en het realiseren van recreatieve verbindingen tussen de steden en het buitengebied.

We verwachten van Toerisme Vlaanderen een coördinerende rol inzake belangenbehartiging ten aanzien van de Vlaamse en federale overheid. We denken onder meer aan de digitale ontsluiting van de recreatieve data, het lobbyen bij de Vlaamse overheid voor het behoud en het versterken van continue recreatieve verbindingen, het normeren van recreatieve bewegwijzering op Vlaams niveau, het ondersteunen van recreatieve basisvoorzieningen via de impulsprogramma's.

Belangrijke elementen voor het recreatief fietsen zijn het blijvend garanderen van het recreatief medegebruik van fietsers op de jaagpaden langs de waterwegen en het aanleggen van ontbrekende stukken van het groen-blauwe netwerk. Ook het wegwerken van bestaande barrières en het voorkomen van nieuwe barrières voor fietsers als gevolg van lijninfrastructuren zoals wegen en spoorwegen zijn belangrijk. Aandachtspunten inzake recreatief wandelen zijn het verder uitbreiden van de oppervlakte toegankelijk natuur en bos, het ononderbroken toegankelijk houden van het strand voor wandelaars en het invoeren van een nieuw decreet op de trage wegen.

Met betrekking tot waterrecreatie zijn de prioriteiten het realiseren van een decreet op de onbevaarbare waterlopen, het aanleggen van voorzieningen voor de zachte waterrecreatie op de waterwegen, de verdere uitbouw van en de maritieme toegang tot de kustjachthavens. Het bieden van rechtszekerheid op langere termijn voor de strandclubs, het zoeken naar synergiën tussen kustverdediging en strand- en waterrecreatie en het optimaliseren van de wetgeving i.v.m. watersport op strand en zee vormen dan weer belangrijke uitgangspunten inzake strandrecreatie.

1.4. Een ondersteunend ruimtelijk beleid

Toerisme zorgt naast welvaart ook voor welzijn en beantwoordt aan een toenemende maatschappelijke behoefte die vraagt om meer ruimtelijke kansen. Toerisme is een activiteit waarbij plaatsgebonden objecten (aantrekkingselementen) zowel in stedelijke gebieden als in het buitengebied een verplaatsing genereren. De ruimtelijke ontwikkeling van de toeristische sector is daarom niet te veralgemenen met economische sectoren, op vlak van principes van concentratie, ontsluiting en bereikbaarheid.

Toerisme heeft ruimte nodig om zich te kunnen ontplooiën binnen afgebakende toeristische entiteiten (bv. terreinen voor kampeerauto's, voor recreatiedomeinen, voor uitbreiding van bestaande attracties, kleinschalig vakantiedorp, e.a.). Op zijn minst moet de oppervlakte bestemd voor verblijfsrecreatie die in de voorbije vijf jaar door bestemmingsplannen herbestemd werd naar andere functies (als wonen of andere functies) in rekening gebracht worden binnen de ruimtebalans voor West-Vlaanderen.

Toerisme en recreatie willen naast de benodigde eigen ruimte ook gebruik maken van andere ruimte. Het gaat immers om een heel uitgebreid spectrum van activiteiten die omwille van hun omvang en aard in verweving met het weefsel van stad en platteland voorkomen. Toerisme en recreatie dragen specifiek op het platteland bij tot het op peil houden van voorzieningen en van de leefbaarheid. Het principe van meervoudig ruimtegebruik is van cruciaal belang voor de toeristische activiteiten in regio's als de Westhoek, Brugse Ommeland en de Leiestreek. Bij de inrichting en gebruik van andere ruimte moet dus voldoende ruimte voorzien worden voor het inplanten van ondersteunende voorzieningen voor toerisme en recreatie als routestructuren, infoborden, onthaalpunten, parking, kleinschalig logeren en andere randinfrastructuur.

1.5. Goede afstemming van de initiatieven inzake toeristisch onthaal

Het toeristisch onthaal vormt een belangrijk sluitstuk van de bestemmingsontwikkeling. Op dat vlak vraagt Westtoer:

- Een effectieve erkenning van de regierol van de provincies inzake regionaal onthaal.
- Een blijvende financiële ondersteuning via de impulsprogramma's voor regionale onthaalkantoren die een internationaal belang hebben.
- Een trekkersrol voor het provinciale niveau inzake vorming en kwaliteitszorg.
- Afstemming tussen het fysieke onthaal en het digitale onthaal.
- Aandacht voor de complementaire rol van private actoren zoals logies en reca-zaken.
- Een grondige evaluatie en bijsturing van het beleid, het statuut en de opleidingsinitiatieven inzake toeristische gidsen.

Tenslotte vraagt Westtoer het actualiseren van het decreet voor de toeristische samenwerkingsverbanden. Dit decreet werd niet geïmplementeerd door Toerisme Vlaanderen, maar biedt toch wel mogelijkheden om nieuwe impulsen te geven aan de lokale besturen, ondermeer m.b.t. onthaal.

1.6. Bereikbaar West-Vlaanderen

Mobiliteit is een belangrijk aandachtspunt bij de toeristische ontwikkeling van West-Vlaanderen. Vooral de interne ontsluiting met het openbaar vervoer kan geoptimaliseerd worden. In eerste instantie pleit Westtoer daarom voor een grotere rol van het openbaar vervoer bij de toeristische ontsluiting van onze provincie.

Met betrekking tot de NMBS vormen de spoorverbindingen met de luchthavens van Zaventem en Charleroi en met het TGV-station Lille-Europe een belangrijke prioriteit. Het spoor blijft ook een belangrijk alternatief voor het autoverkeer naar de Kust; in dit kader pleit Westtoer voor het behoud van de zomertreinen en de laatavondtreinen in functie van evenementen in het hoogseizoen. In functie van het grensoverschrijdend toeristisch verkeer vanuit Frankrijk naar de Westkust kan het herstel van de spoorverbinding tussen Duinkerke en Adinkerke onderzocht worden.

Naast de NMBS kan De Lijn een grotere rol spelen in het toeristisch verkeer. Westtoer pleit hier voor een grondige modernisering van de kusttram, meer mogelijkheden voor de verbindingen tussen stad en platteland en de organisatie van een specifiek aanbod in plattelandsregio's. Attractieve formules met combinaties tussen verblijf en openbaar vervoer zijn na de terechte afschaffing van het reisbu-readecreet niet langer onmogelijk en verdienen dus bijkomende stimulansen.

Inzake het autoverkeer vormen een snelle afwerking van de A11, de kwartring rond Diksmuide en de herinrichting van de N8 tussen Ieper en Veurne belangrijke prioriteiten.

Tenslotte vraagt Westtoer steun aan Vlaanderen bij het aantrekken van low cost luchtvaartmaatschappijen op de luchthaven van Oostende.

PRIORITEIT 2: EEN EFFICIENT MARKETING-BELEID

2.1. Toepassing van het Witboek interne staats-hervorming inzake binnenlandmarketing

De principes van het Witboek interne staats-hervorming bepalen dat de provinciale toeristische organisaties instaan voor de binnenlandmarketing. Binnen het kader van de vzw Logeren in Vlaanderen hebben de provinciale toeristische organisaties de taak op zich genomen om het inspiratieboek Logeren in Vlaanderen Vakantieland en de daarbij horende campagnes voor hun rekening te nemen.

De provincies staan in voor de continuïteit van de Vlaanderen Vakantiecheque en ze blijven investeren in het VRT-programma Vlaanderen Vakantieland. Westtoer staat samen met de kustgemeenten in voor de binnenlandmarketing van de Kust, terwijl de Kunststeden hun eigen rol spelen op de voor hen groeiende binnenlandse markt.

Westtoer vraagt dan ook samen met de vier andere provinciale toeristische organisaties de volledige en consequente erkenning van de taak die de provincies op dit vlak uitoefenen en de volledige overdracht van de domeinnamen www.vlaanderen-vakantieland.be en www.vlaanderen-vakantieland.nl vanuit Toerisme Vlaanderen aan Logeren in Vlaanderen. Gezien de grote investering (€ 1,5 miljoen) die de provincies hierin doen en de inbreng vanuit de private sector (€ 600.000) is het ontoelaatbaar dat Logeren in Vlaanderen niet zelf over deze domeinnamen beschikt. Westtoer vraagt de opheffing van de licentie-overeenkomst m.b.t. Vlaanderen Vakantieland.

Eind 2013 werd de vzw Vlaanderen Lekkerland op non-actief gezet en heeft Toerisme Vlaanderen een cel opgericht voor de promotie van de eet-, drink- en tafelcultuur. Westtoer vraagt dat Toerisme Vlaanderen voldoende middelen zou inzetten voor de promotie van deze productlijn op de binnenlandse markt en wenst overleg over de inzet van deze middelen.

2.2. Bestemmingen centraal in buitenlandmarketing van Toerisme Vlaanderen

De marketingaanpak van Toerisme Vlaanderen moet in de eerste plaats uitgaan van de drie macro-bestemmingen Kust, Vlaamse regio's en Kunststeden. De merknaam Vlaanderen moet deze drie bestemmingen als een "endorsed brand" ondersteunen.

In functie van het belang van deze drie macro-bestemmingen op de diverse buitenlandse markten, moet Toerisme Vlaanderen een budget aan elke macro-bestemming toekennen. De concrete marketingacties op de relevante buitenlandse markten moet Toerisme Vlaanderen nauwgezet en voorafgaandelijk overleggen met de partners van de drie macro-bestemmingen.

De vier productlijnen uit het internationaal marketingplan van Toerisme Vlaanderen, met name eet-, drink- en tafelcultuur, mode, kunsten en erfgoed en wielercultuur zijn complementair en hebben een ondersteunende rol t.o.v. de bestemmingen. Westtoer vraagt in deze zin een beperkte herziening van dit internationaal marketingplan.

Marketingcampagne Kust

Op marketingvlak vraagt Westtoer dat Toerisme Vlaanderen de Kust zou promoten als een uniek beleavingsproduct. Een toerist kiest eerst voor de Kust als een totaalbeleving, en maakt vervolgens keuzes uit de vele mogelijkheden die de Kust biedt: de ruimte op het strand, de zeedijken, de recreatieve mogelijkheden, de shops, de gastronomie,... En dus moet vooral de bestemming gepromoot worden, met onderliggend de productlijnen.

Dit betekent ook dat Toerisme Vlaanderen bij voorkeur één Kustcampagne moet blijven uitwerken voor de Nederlandse, Duitse en Franse markt. Daarin staat de beleving van het "beachlife" centraal. Per markt kunnen andere accenten gelegd worden, zowel inhoudelijk als in mediakeuze. Westtoer meent dat voor deze kustcampagne minstens € 1,2 miljoen per jaar nodig is zoals nu het geval is.

Marketingcampagne Vlaamse regio's

De motivatie voor een vakantie in de Vlaamse regio's is meestal sterk verschillend van een vakantie in de Kunststeden. In de Vlaamse regio's primeren rust, even ontsnappen aan de hectiek van elke dag, fietsen en wandelen in het groen,... De promotie van de Vlaamse regio's past daarom niet in de "algemene" campagnes van Toerisme Vlaanderen waarin de productlijnen centraal staan. Naar analogie met de Kust vraagt Westtoer dat er een specifieke campagne zou komen voor de Vlaamse regio's, zeker in de voornaamste buitenlandse markt Nederland.

Marketingcampagne voor 100 jaar Grote Oorlog

Toerisme Vlaanderen realiseert gedurende drie jaar een marketingcampagne voor de herdenking van de Eerste Wereldoorlog in het buitenland. Hiervoor wordt elk jaar € 800.000 uitgetrokken. In de volgende jaren blijft deze investering nodig om de Westhoek en West-Vlaanderen verder te positioneren inzake vrede-toerisme. 2017 en 2018 worden belangrijke herdenkingsjaren met een grote belangstelling en betrokkenheid vanuit het buitenland. Een campagne in de betrokken landen is een unieke kans om naast het oorlogserfgoed West-Vlaanderen op zich te promoten.

Marketingcampagne steden

Voor de kunststad Brugge is het essentieel dat de bestemming Brugge zelf wordt gepromoot en pas in tweede instantie de Vlaamse productlijnen voor zover deze voor Brugge relevant zijn. Gezien de sterke positie van Brugge in de buurlanden, vraagt Westtoer een sterkere concentratie van de marketingmiddelen op de Britse, Nederlandse, Franse en Duitse markt. Op deze markten kan ook Oostende sterker uitgespeeld worden als "stad aan zee". Westtoer vraagt verder aandacht voor de buitenlandpromotie van andere West-Vlaamse steden met een potentieel op het vlak van erfgoed, gastronomie en/of shopping. We denken hierbij ondermeer aan Kortrijk, Roeselare en Ieper.

MICE

Gezien de grote toegevoegde economische waarde verdient het MICE-toerisme een sterkere promotionele ondersteuning van Toerisme Vlaanderen op de buitenlandse markten. Brugge, Kortrijk, Oostende en de Kust beschikken over unieke locaties en tal van mogelijkheden voor incentives en teambuildings voor de nabij gelegen buitenlandse markten.

PRIORITEIT 3: EEN SLAGKRACHTIGE TOERISTISCHE SECTOR

3.1. Evaluatie en verdere uitvoering logiesdecreet

In de voorbije bestuursperiode werd het logiesdecreet uit 2008 van kracht. In 2009 werden de uitvoerings- en classificatiebesluiten door de Vlaamse Regering en de bevoegde minister uitgevaardigd. Sinds 1 januari 2010 is dit decreet volop in uitvoering. Het decreet onderscheidt vijf categorieën: hotels, gastenkamers, vakantiewoningen, campings en vakantielogies.

In dit verband vraagt Westtoer aan de nieuwe Vlaamse Regering:

- Een grondige evaluatie en verfijning van het logiesdecreet.
- Een meer verregerende administratieve vereenvoudiging.
- De opheffing van de aparte classificatie voor de gastenkamers in de vijf Kunststeden. De termen "basis, comfort en luxe" bieden weinig houvast voor de toerist en zijn verwarrend t.o.v. de sterrenclassificatie voor gastenkamers die in de rest van Vlaanderen van kracht is.
- Het ontwikkelen van een classificatie voor de logiescategorie "vakantielogies". Binnen deze categorie moet er voldoende flexibiliteit bestaan om innovatieve logiesvormen te vergunnen en te classificeren, zodat deze logiesvormen ook voor promotie in aanmerking komen.
- Het verscherpen van de handhavingsmechanismen t.o.v. ondernemingen die niet in regel zijn met het logiesdecreet en die zich toch promoten op de toeristische markt (bv. via AirB&B).
- Het inschakelen van "toerisme voor allen-ondernemingen" binnen het logiesdecreet.

Volgens Westtoer dient elke logiesfaciliteit op termijn vergund en geclassificeerd te zijn. Dit betekent dat Toerisme Vlaanderen in de toekomst elke logiesonderneming kan promoten. Dit impliceert de opheffing van de mogelijkheid tot aanmelding van een kleine gastenkamerexploitatie (1-2 kamers) en van de vakantiewoningen. Aan de Kust zijn er bijvoorbeeld ca. 11.000 vakantiewoningen aangemeld, slechts een hele kleine minderheid is vergund en kan gepromoot worden door Toerisme Vlaanderen.

Tenslotte vraagt Westtoer een trekkersrol inzake kwaliteitszorg in de logiessector. Op het programma staat hier de implementatie van het Q-label in de volledige provincie.

Naast de evaluatie en de implementatie van het logiesdecreet, moet de toekomstige Vlaamse Minister een groter budget ter beschikking stellen voor de logiessubsidies. Het huidige budget is beperkt tot € 1 miljoen voor alle logiescategorieën.

3.2. Aandacht voor desiderata sectororganisaties

Samenwerking met de private toeristische actoren is voor Westtoer van groot belang voor de ontwikkeling van een duurzaam en toekomstgericht toerisme. Respect voor de wederzijdse eigenheid en autonomie staat hierbij centraal. Er moet ingezet worden op een ondernemersvriendelijk klimaat. In dit verband vraagt Westtoer aandacht voor het memorandum van Horeca Vlaanderen en voor de specifieke insteken van CIB Vlaanderen en BAAV/FBAA (zie bijlage p. 22-23).

PRIORITEIT 4: INZETTEN OP EEN KENNIS- GEDREVEN TOERISME

“Meten is weten” en leidt tot slimme beslissingen. Dit geldt zowel voor de diverse overheden als voor de private actoren. Kennis en kritische evaluatie onderbouwen de krachtlijnen van het toeristisch beleid in de West-Vlaamse regio's. Benchmarking van de prestaties van ondernemers en van de gemeenten zorgt voor een beter management op ondernemers- en gemeenteniveau.

Westtoer investeert in regiospecifieke kennis door het verzamelen van relevante data en het zelf uitvoeren van relevante onderzoeken binnen zijn kenniscentrum. Het kusttoerisme neemt daarbij een speciale plaats in samen met het herdenkingstoerisme en het fietstoerisme.

Westtoer vraagt erkenning en ondersteuning van het Vlaamse niveau op volgende punten:

- Erkenning van de Westtoer-cijfers over het kusttoerisme in het beleid. Westtoer doet heel wat inspanningen om het kusttoerisme zo volledig mogelijk in kaart te brengen via specifieke onderzoeken en dataverzameling rond dagtoerisme, verhuur via eigenaars en tweedeverblijfstoerisme. Het lijkt aangewezen dat het Vlaamse beleidsniveau deze gegevens meeneemt in haar beleidsformulering en communicatie. Inbreng van deze gegevens kan meer zicht geven op het reële economische belang van het kusttoerisme binnen de Vlaamse economie.
- Ondersteunen van onderzoeken die voor Vlaanderen belangrijk zijn vanwege hun belang voor een groot aantal toeristische actoren waaronder
  - Vakantieganger in commercieel logies (Kust, Kunststeden, Vlaamse regio's).
  - Herdenkingstoerisme in de Westhoek.
  - Dagtrips van Belgen.
- Ondersteunen van impactmonitoring van projecten bij subsidieaanvragen.

PRIORITEIT 5: EEN KRACHTIG TOERISTISCH BELEID

5.1. Een sterk Toerisme Vlaanderen en een goede afstemming met het provinciale niveau

Het toerismebeleid in Vlaanderen blijft een groot aandachtspunt. Het principe van “beter bestuurlijk beleid” (BBB) uit 2002-2003 leidde tot een aparte beleidscel binnen het Departement Internationaal Vlaanderen en een uitvoerende rol voor het agentschap Toerisme Vlaanderen. In de praktijk is Toerisme Vlaanderen echter evenzeer bezig met beleidsmateries terwijl het Departement Internationaal Vlaanderen er in 2011 met de implementatie van het logiesdecreet een strikt uitvoerende taak bijkreeg. Het onderscheid tussen beleidsvoorbereidend en beleidsuitvoerend is dan ook niet langer houdbaar.

De relatie tussen het Vlaamse en het provinciale niveau is in de voorbije jaren ingrijpend gewijzigd. De rol van de provincies inzake toerisme wordt door het Witboek interne staatshervorming volop erkend, meer bepaald inzake bestemmingsontwikkeling, binnenlandmarketing, onthaal en kwaliteitszorg. De provincies zijn volgens het Witboek echter niet bevoegd inzake internationaal onthaal, buitenlandmarketing en promotie van productlijnen.

Westtoer vraagt aan Vlaanderen:

- Het terug samenbrengen van de onderdelen van de Vlaamse toerisme-administratie in één sterk toerisme-agentschap met een grote betrokkenheid van het Vlaams Parlement, lokale besturen en ondernemers. Dit kan het best in de juridische vorm van een extern verzelfstandigd agentschap (EVA) van publiek recht met een effectieve Raad van Bestuur.
- Een duidelijke taakverdeling tussen het Vlaamse en het provinciale bestuursniveau inzake alle beleidsvelden (kennis en onderzoek, onthaal, gidsenwerking, impulsprogramma's,...) naar het voorbeeld van de taakafspraken inzake marketing.
- Een correcte toepassing van het subsidiariteitsprincipe.

5.2. Een Minister met Toerisme als volwaardige bevoegdheid

Westtoer pleit opnieuw voor een Minister voor Toerisme binnen de Vlaamse Regering waarbij toerisme een hoofdbevoegdheid blijft naast andere bevoegdheden. Een volwaardige minister voor Toerisme is een essentiële voorwaarde voor een slagvaardig toeristisch beleid.

Dit memorandum werd goedgekeurd op 20 mei 2014 door de **Raad van Bestuur van Westtoer** met volgende samenstelling:

Voorzitter:

Franky De Block, Gedeputeerde voor Toerisme

Provincieraadsleden:

Jef Verschoore, Ondervoorzitter | Charlotte Castelein, Secretaris | Annie Cool | Marleen Rogiers | Immanuel De Reuse | Herman Lodewyckx | Kristof Pillaert

Vertegenwoordigers vanuit de West-Vlaamse toeristische regio's:

Jurgen Vanlerberghe, Westhoek | Hilde Decler, Brugse Ommeland | Carine De Jonghe, Kust | Claude Croes, Leiestreek

Vertegenwoordigers van de toeristisch-recreatieve sector:

Els Bonte | Bart Boelens

COLOFON

WEST-VLAAMS MEMORANDUM T.A.V. DE NIEUWE VLAAMSE REGERING
is een uitgave van Westtoer apb.

Eindredactie: Stefaan Gheysen

Coördinatie: Danielle Van de Vijver

Inhoudelijke bijdragen van Stefaan Gheysen, Magda Monballyu, Lieven Verdonck, Luc Abbeloos, Josephine Fassaert, Tim Provoost, Lien Phlypo, Darline Vandaele, Valérie Heyman, Katrien Six, Evy Van Schoorisse en Geert Hoorens

Fotografie: Westtoer

Grafische vormgeving: Nele Vandepitte

WD/3029/2014/41

Jaar van uitgifte: 2014

Verantwoordelijke uitgever: Westtoer apb, Stefaan Gheysen, Koning Albert I-laan 120, 8200 Sint-Michiels (Brugge)

Memorandum Horeca Vlaanderen
www.fedhorecavlaanderen.be/memorandum

INSTEELK CIB VLAANDEREN

CIB Vlaanderen pleit resoluut voor het behoud van het Logiesdecreet met een zo ruim mogelijk toepassingsgebied. Het Logiesdecreet moet van toepassing zijn op elk toeristisch bed in Vlaanderen.

In het bijzonder in de particuliere toeristische verhuur is de implementatie van het Logiesdecreet nog onvoldoende doorgevoerd. Het gevolg is dat toeristische verhuurkantoren die de regelgeving wel onverkort toepassen impliciet een concurrentienadeel hebben. Een algemene toepassing is cruciaal, zowel door verhuurkantoren als door particulieren. Daarvoor is een goede en voldragen handhaving noodzakelijk. Daarom wordt aangedrongen op een versterking van de cel 'handhaving' van het Departement Internationaal Vlaanderen. Ook het instrument van de sensibilisering moet ruim ingezet worden. De aanmelding en vergunning voor vakantiewoningen kan behouden blijven. De sector pleit ervoor om zowel de aanmelding als de vergunning bij de overheid te houden (Departement Internationaal Vlaanderen – Dienst Toeristische Vergunningen).

Er is evenwel nood aan een grondige vereenvoudiging van de vergunningsprocedure. In het huidige systeem vormt het veelvoud aan vereiste documenten een echt struikelblok om eigenaars te overtuigen. Deze vereenvoudiging moet gerealiseerd worden door

- het opvragen van stedenbouwkundige attesten (zoals vermeld in art. 4, 4°, b) van het Logiesdecreet) niet langer te verplichten.
- te volstaan met het kadastraal uittreksel met de gegevens van de eigenaar om te voldoen aan de vereiste om de eigendomssituatie aan te tonen.
- voor de controle van de brandveiligheid meerdere controle-organismen te erkennen.
- een gunstig controleverslag inzake de brandveiligheid als voldoende te beschouwen om in regel te zijn met de brandveiligheidsverplichting.

De sector pleit ervoor om minstens tot 1 januari 2017 ook aangemelde vakantiewoningen in de promotie op te nemen. De toekenning van de sterrenclassificatie moet een taak blijven van de overheid. Er is op termijn (na het afleveren van een voldoende aantal vergunningen) nood aan een evaluatie van en mogelijks bijstellingen aan de comfortkenmerken in het kader van de technische evaluatie van het Logiesdecreet. Zo moet er bijvoorbeeld oog zijn voor milieubewustere en modernere installaties en technieken in woningen. Het Logiesdecreet is daar op heden onvoldoende op voorzien.

CIB Vlaanderen wil het belang van het verderzetten van het Impulsprogramma Kust beklemtonen. De sector stelt vast dat de projecten die in het kader van het impulsprogramma en de voorganger KAP3 zijn ingediend een zeer effectieve hefboomfunctie hebben vervuld. De projecten hebben geleid tot een actieve aanpak van toeristische knelpunten door de betrokken sectoren en hebben op diverse vlakken een grote meerwaarde gecreëerd voor de toeristische beleving van de Kust. De projecten bleken eveneens bijzonder succesvol in het genereren van bijkomende fondsen en investeringen in projecten vanuit de sectoren. Zodoende hadden en hebben de uitgereikte subsidies een multiplicatoreffect.

Vanuit het impulsprogramma moeten de overheid en de betrokken sectoren als een joint venture blijven inzetten op de toeristische beleving en op het promoten van 'all-weather'-activiteiten. Innoverend toeristisch ondernemen moet een specifiek aandachtspunt blijven.

Op fiscaal vlak moet voor CIB Vlaanderen de betaalbaarheid en aantrekkelijkheid van vakantiewoningen worden gevrijwaard. De lokale fiscaliteit speelt in deze een belangrijke rol. De laatste jaren werden in veel Kustgemeenten de tarieven voor de gemeentelijke belastingen op tweede verblijven stelselmatig verhoogd. Bijgevolg steeg tussen 2006 en 2012 de totale opbrengst van deze belastingen in de Kustgemeenten met 49%, van 36 miljoen naar 54 miljoen euro. De opbrengst van de aanvullende personenbelasting steeg slechts met 14% (6% indien Brugge buiten beschouwing wordt gelaten). Dit illustreert hoe de belastingdruk meer en meer verschuift naar de tweede verblijvers.

CIB Vlaanderen wil wijzen op de grote meerwaarde van een sterke toeristische sector voor o.a. de lokale economie van de Kustgemeenten. Daarom roept de sector de lokale besturen op om op fiscaal vlak de nodige terughoudendheid aan de dag te leggen. De tendens waarbij de belastingdruk op tweede verblijven steeds maar wordt verhoogd is niet houdbaar en zal in een aantal gemeenten moeten worden teruggeschroefd. Op die wijze moet men de toeristische sector en de lokale economie alle kansen blijven geven.

Ook de Vlaamse overheid heeft in deze een belangrijke rol. Via de omzendbrief gemeentefiscaliteit treedt zij sturend op ten opzichte van het maximale tarief dat de gemeenten met rechtszekerheid kunnen vastleggen in de belastingreglementen. In 2011 werd dat tarief verhoogd met 49%, van 650 naar 1.000 euro. Dat is veel verregaander dan een gewone indexering. CIB Vlaanderen wil de volgende regering dan ook oproepen het tarief in de omzendbrief gemeentefiscaliteit minstens constant te houden en bij voorkeur te verlagen naar een redelijker bedrag.

CONFEDERATIE VAN IMMOBILIENBEROEPEN VLAANDEREN

Kortrijksesteenweg 1005, 9000 Gent
www.cibweb.be

Memorandum BAAV en FBAA West Vlaanderen

(door Westtoer samengevatte en ingekorte tekst)

Autocartoerisme

Rij- en rusttijden spelen een essentiële rol zowel op het vlak van de verkeersveiligheid als op het vlak van de werkomstandigheden. Om deze rol volledig te kunnen vervullen, moeten deze bepalingen echter ook rekening houden met de kenmerken van het beroep. Dit is momenteel niet het geval daar ze gericht zijn op het goederenvervoer. Derhalve blijven wij aandringen op specifieke rij- en rusttijden voor het personenvervoer. Tevens moet de gelijke fiscale behandeling tussen de verschillende collectief personenvervoermodi uiteindelijk verwezenlijkt worden door een einde te stellen aan de fiscale discriminatie waaronder onze sector al jaren lijdt (accijnzen, BTW, gebruiksrechten,...). De steeds strengere toegangsformaliteiten tot de steden (milieuzones) betekenen een grote rem voor de ontwikkeling van het autocartoerisme. Er is nood aan een Europese harmonisering op dit vlak en aan de afschaffing van de arbitraire stadbelastingen.

Daar de chauffeurskost ongeveer de helft van de kostprijs vertegenwoordigt en daar er een hevige inter- en intramodale strijd gevoerd wordt met bedrijven uit andere lidstaten met een veel geringere loonkost, is het onontbeerlijk dat, naar analogie met de steunmaatregelen toegekend aan de luchtvaartsector, de competitiviteit van de autocarbedrijven gewaarborgd wordt door de sociale lasten op de onproductieve uren te verminderen. Tenslotte dient de oneerlijke concurrentie van niet-professionele (publieke en private) vervoerders nog harder aangepakt te worden, daar blijkt dat de strengere wettelijke bepalingen geen invloed hebben op het terrein met alle negatieve gevolgen inzake verkeersveiligheid en consumentenbescherming. Een toename van het aantal controles is aangewezen.

De sector dringt aan op de afschaffing van de verkeersbelasting voor touringcars. Autocarvoertuigen zijn inderdaad de enige voertuigen voor collectief personenvervoer over de weg die deze taks moeten betalen. Op vlak van de infrastructuur pleiten we voor de ontwikkeling van een aangepaste, veilige en toegankelijke infrastructuur voor autocars ook in de steden, o.m. door het vrije gebruik van de busbanen, door de toegang te verzekeren tot de terminals van andere vervoermodi en door de vrijstelling voor rijverboden o.m. in het kader van eventuele milieuzones. Op het vlak van toeristische ondersteuningsmaatregelen, inclusief het recreatiebeleid, betreuren wij dat het "aantal overnachtingen in Vlaanderen" als enige parameter in rekening wordt gebracht voor de berekening van de toegevoegde waarde van deze of gene sector. Hiermee wordt dagrecreatie, goed voor 70% van de autocaromzet in Vlaanderen, volledig genegeerd. De sector vraagt de nodige ondersteuning van onze KMO's om het hoofd te kunnen bieden aan de permanente ontwikkeling inzake veiligheid, milieu en digitalisering.

Aanpassingen aan de verkeersreglementering

Momenteel hebben enkel de voertuigen die geregeld vervoer en ophaalvervoer van leerlingen verrichten, onvoorwaardelijke toegang tot de busbanen. De voertuigen ingezet voor collectief personeelsvervoer en ongeregeld vervoer, hebben slechts toegang tot deze busbanen, op voorwaarde dat de busbaan zelf is uitgerust met het specifiek bord terzake. De sector dringt er op aan dat alle voertuigen ingezet voor collectief personenvervoer onvoorwaardelijk toegang hebben tot deze busbanen en bijzonder overrijdbare beddingen. Opdat de volledige sector van het autobus- en autocarvervoer een rol kan vervullen op het vlak van duurzame mobiliteit, is doorstroming essentieel. De sector pleit voor een afschaffing van dit inhaalverbod voor de autobussen en de autocars uit veiligheidsoverwegingen. Indien, omwille van dit inhaalverbod, een autobus of een autocar bij een aanrijding gekneld wordt tussen verschillende voertuigen (vrachtwagens) zijn de gevolgen op het vlak van menselijke slachtoffers niet te overzien. De sector pleit voor de invoering van een maximumsnelheid van 100 km/uur op de Belgische snelwegen, naar het voorbeeld van wat gebeurt in de buurlanden en andere Europese landen.

Kilometerheffing

De Vlaamse Regering besliste een slimme kilometerheffing in te voeren voor vrachtwagens en een vignet voor personenwagens. Alhoewel deze beslissing uitsluitend betrekking heeft op het goederenvervoer en het personenvervoer met voertuigen < 3,5 ton, wenst de sector nogmaals haar standpunt te benadrukken volgens hetwelk de sector van het collectief personenvervoer per autobus en autocar vrijgesteld moet zijn van iedere vorm van gebruiksrechten van het wegennet. Rekening houdend met de rol die het collectief personenvervoer over de weg speelt als duurzame milieuvriendelijke vervoermodus, die verder bevorderd moet worden, en met het oog op de gelijke behandeling van de verschillende modi voor collectief personenvervoer, is een dergelijke vrijstelling noodzakelijk.

FBAA, Dobbelenberg, Metrologielaan 8, 1130 Brussel
BAAV, Kasteel van Rumbeke, Moorseelsesteenweg 2, 8000 Roeselare
www.fbaa.be - www.baav.be

